

Szentiván-éjszaka

Az év legrövidebb éjszakája

Június 21. az év legrövidebb éjszakája, a nyári napforduló ünnepe. A hiedelmek szerint olyan varázslatos éjszaka ez, amikor bármi megtörténhet, és a kívánságok teljesülhetnek. Ezen az éjszakán a néphagyományoknak megfelelően, világszerte örömtűzeket gyűjtanak, és ezeknek a tűzeknek sok helyen mágikus erőt is tulajdonítanak.

A június 21-i nyári napforduló szinte minden kultúrában a Nap, és ennél fogva a fény diadalának ünnepe volt, a hiedelmek szerint ilyenkor a világosság és a sötétség állandó harcából a fény került ki győztesen. A természetben élő ember a nyárközépi tűzgyújtással a Napot kívánta megsegíteni a sötétséggel vívott küzdelmében, a tűz fényének erejével pedig az ártó szellemeket igyekezett megszűntetni. Hittük szerint a sötétség és a rontó erők így egy időre, de legalábbis egy éjszakára elveszítették hatalmukat az ember felett.

Szentiván-éjszaka – a pogány ünnep nyomán

Bár a kereszténység elterjedése után a Nap megsegítésének motívuma mindinkább háttérbe szorult, a tűzünnepe mégis megőrizte korábbi szimbolikáját és mágikus jellegét.

Zánk. A magyar szokások szerint régen a június hónapot is Szent Iván havának nevezték. A nyárközépi tűzgyújtást, illetve a tűzcsóvák forgatását – népiesen lobogózást – a történelmi Magyarország egyes területein, főleg Nyitra megyében Szent Iván napi dalok emléksévével kísérték.

A tűz körül álló asszonyok különféle illatos fűveket, virágokat füstöltek, s ezeket később

Tűzgrás az 1930-as években Nógrád megyében...

...és napjainkban, Galgamácsán

fürdők készítéséhez használták fel. Gyógyító hatást tulajdonítottak a tűzbe vetett almának is, mondván, hogy aki abból eszik, nem betegszik meg. Baranya megyében a sírokra is tettek a sült almából, míg Csongrád megyében azt tartották, hogy a tűzbe dobott alma édes ízét az elhunyt rokonok is megízlelhetik.

Szerelmi praktikák és jóslások is fűződnek a naphoz. A szalmából és a többféle fából megakott tűz fölött a hagyomány szerint a lányok átugráltak, amíg a fiúk azt figyelték, ki mozog közülük a legtettszettebben. Az ugrások magasságából és irányából persze sokféle jóvámondást lehetett kiolvasni.

A Múzeumok Éjszakája

Manapság Magyarországon is újra visszatérően van a tradicionális Szent Iván éji tűzrakás, és az ahhoz kötődő népi hagyományok felelevenítése. Ennek egyik megjelenési formája a nyári napforduló alkalmából szervezett kulturális fesztiválok térhódítása is. Berlini példa nyomán, 2001 óta, e napon nálunk is megrendezik az azóta egyre népszerűbb Múzeumok Éjszakája programot. Ennek keretében a múzeumok késő éjszakaig nyitott kapukkal várják a látogatókat.

A L V É G T Ő L · A · F E L V É G I G

Az ecseti konyha kincsei 17.

Borscs

A klasszikus orosz céklaleves

„Trendi” keleti kalandozásainkat most orosz földön folytatjuk. Lapunk „füvesasszonya” Markovics Vera, akinek egyik kedvenc ételle a céklaleves, úgy döntött, hogy most, kivételesen új szerepkörben mutatkozik be, és beavat minket a híres orosz leves készítésének titkaiba. Ezt annál szívesebben vállalta, mert – mint elmondta –, a céklaleves nemcsak nagyon finom, hanem nagyon egészséges is, így fogyasztását mindenkinek jó szívvel ajánlhatja.

Elkészítése

A borscsról tudni kell, hogy a szezonális zöldségektől függően, nagyon sok változata lehetséges. Most, az alábbiakban egy egyszerű és gyorsan elkészíthető változatát írom le. A hagymát apróra vágjuk és kevés olajon megdinszteljük.

A levesalapot adhatja marhahúsleves, de helyettesítheti 2 db DM leveskockából készült lé is. Ha húslevesel készítjük, akkor a zöltséget: a fehéréppát, babérlevelet, hagymát, fokhagymát már abba belefőzzük, ha a leveskockás változatot választjuk, akkor a megdinsztelt hagymához adagolt keményebbek – a cékla, a zeller és a sárgarépa – után, mikor ezek már félig puhák, akkor adjuk hozzá a paradicsomot, a fokhagymát és a krumplit is, apróra vágva. Ha mindezt jól összepároltuk, akkor a húsleves vagy leveskocka levélét felöntjük. (A főtt marhahúst apró kockára vágva adjuk hozzá.) Sóval, borssal ízlés szerint fűszerezjük. Ha van otthon egy kis darab fehérkáposzta, az leveles csikokra vágva, gazdagíthatjuk vele levesünket. Végül borecetet hozzá adva, lassú tűzön készre főzzük. Tálaláskor a tányérokra 1 kanál tejfölt teszünk, és apróra vágott friss kaporral díszíthetjük.

Hozzávalók:

- 1/2 kg marhahús (vagy 2 db DM leveskocka)
- 1 közepes vöröshagyma
- 3 gerezd fokhagyma
- 2 db babérlevél
- 1 nagyobb cékla
- 2 nagyobb sárgarépa
- 1 kis darab vékony fehéréppa
- 2–3 közepes krumpli
- 2–3 evőkanál sűrített paradicsom
- 1 kávéskanál cukor
- 1 kis pohár tejföl
- 1 evőkanál borecet
- só, bors és kapor (ízlés szerint)

Jó étvágyat és jó egészséget kívánok!

Markovics Vera

Jön a nyár!

A hosszúra nyúlt tél után nyári meleggel robbant be a tavasz. Az ecseti birák számára terhéssé vált volna az addig hasznos téli viselet, ha a hagyományos birkanyírás ideje nem esik ilyen szerencsésen egybe a szokatlanul meleg tavasz érkezésével. A szentel **Bárdny Krisztián** vendégművész olloja alól kikerülő ügyfelek, szebbnek a legnagyobb jóindulattal sem voltak mondhatók, de nem bánták a téli bunda elvesztését; vidáman siettek vissza a nyíratkozás kedvéért elhagyott legelőre.

Meles napok

a népi időjárás jóslásban

Június – Szent Iván hava

Júniusi derű: bőség, júniusi sár: szükség!

Júniusi sár koldusbotot nyomhat a gazda kezébe.

Június 8. – Medárd

Ha Medárdkor esik, Negyven napig esik.

Június 10. – Margit

Margit-napi esőcseppek, Negyven napig elperegnék.

Június 24. – János (Iván)

János-napi zivatar, Negyven napig elkavar.

Kisecseti HÍRMONDÓ

Minden érdeklődőnek (lakóhelyétől függetlenül), aki e-mail címét elküldi a kisecsetbt@online.hu címre, annak az újság lapszámait pdf formátumban, a megjelenéssel egyidőben térítésmentesen elküldjük.

Kisecseti HÍRMONDÓ

A kisecseti faluközösség lapja
Kiadja a Házvilág Kft. 1026 Budapest, Trombitás utca 26.
Szerkesztők: **Léderer Pál** (felelős szerk.), Kacsári Lászlóné, Glózik László, Pribelszky Mónika - Fotó és lapterv: Fodor Attila
A szerkesztőség címe: 1026 Budapest, Trombitás utca 26.
Telefon: 06 (1) 331-4207, 06 (30) 932-4588, (30) 515-7049
E-mail: kisecsetbt@online.hu - Megjelenik: kéthavonta
Fogyasztói ára: 50 Ft - Az újság éves előfizetési díja: 300 Ft
Az előfizetést kisecseti lakosok számára az Elhört Falunéért Egyesület díjával állással biztosítja.

Következő lapszámunk 2013. júliusban jelenik meg!

IV. évfolyam, 3. szám (17)

A kisecseti
faluközösség
lapja

Kisecseti HÍRMONDÓ

2013. május-június

Méhészek munkában

Szárnyas túristák

Százmillió vendégsereg

A nógrádi utakon színes teherautók, különös lakókocsik jelennek meg minden év tavaszán. Ha az ember messziről néz egy-egy ilyen vonatmányt, azt gondolhatná, talán vándorcirkusz vetődött erre, de ha a járművek közelebb érnek, már jól látszik a különleges rakomány; mozgó lakóhelyeiken alkalmi látogatók százezrei érkeznek évről évre hozzánk...

Az idegenvezető

– Az előző év, 2012 tavaszán Nógrád mentette meg a méhészeket – mondja **Szabó Géza** méhész, aki most éppen az Alföldről érkezett 180 méhcsaládjával a Cserháti akácerdők virágzású idejére. – Az elmúlt évben az akkori szeszélyes időjárás nagyon megnehezítette a méhészek dolgát.

Tavasztól állandó készütségben

A méhészettel hivatásszerűen, nagyobb méhállománnyal foglalkozók számára a tavasztól őszig tartó időszak a folyamatos készenlét, a vándorlás ideje. Az időjárás előrejelzéseken kívül figyelniük kell a különböző növényfajok (fás és lágy szárúak) területenként eltérő virágzású idejét és a mezőgazdasági haszonnövények vidékenként eltérő életciklus változásait is. Hasznos számukra, ha a gazdaságosan megközelíthető területeken élő barátaiktól, ismerőseiktől naprakész információkhoz juthatnak, de személyes felderítőutakra is gyakran kell vállalkozniuk.

Általában nagyon gyorsan kell indulásról és ennek irányáról is dönteniük, a kaptárak és a jókora felszerelés mozgatásához szükséges, megfelelő szállító eszközről gondoskodniuk, mivel többszáz méhcsalád esetében ennek folyamatos fenntartása nem volna gazdaságos. Ezért szakmai körökben általánosan elfogadott vélekedés, hogy a komoly szakmai felkészültséggel és több évtizedes tapasztalattal rendelkező, legjobb méhészek sem nélkülözhetik egészen a szerencsét.

Kiből lesz a méhész?

Szabó Géza a hegy lábánál, az akácok alatt hosszan kanyargó színes kaptársor tulajdonosa, az erdélyi Szilágyságban született, egész pontosan Szilágysomlyón, nagyon szegény család gyermekeként. Egyik nagybátyja méhészkedett, akinek 7–8 éves korától járt segíteni. A munka jutalma mindig egy-egy csupor méz volt, ezt vitte aztán haza a családnak. Bár közben iskolába járt, a méhészkedést nem hagyta abba. Iskoláit befejezve, műszaki végzettséggel egy fémipari üzemben kezdett dolgozni, de ott nemigen találta a helyét. Így aztán visszakanyarodott a méhészethez. Előleget, kölcsönt vett fel, és mindössze 24 méhcsaláddal kezdte meg önálló vállalkozását. A kilencvenes években települt át Magyarországra, családjával Kecskemétre költözött. Azóta is itt él, és amikor éppen nem vándorol, a tisztes „színházberletes” városi polgár életét éli.

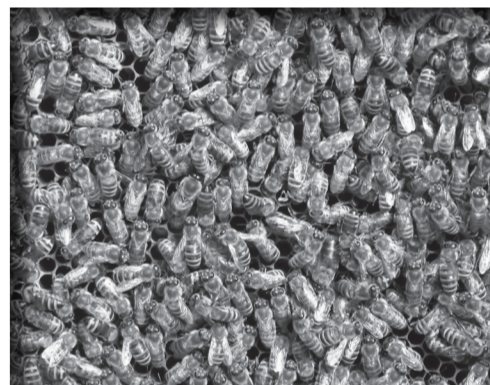
Meglepő dimenziók

Géza most unokaöccsével, **Szabó Csabával** érkezett. Jól számítottak, érkezésük két hűvösebb napja után a méhek nagy intenzitással kezdték meg a munkát.

– Ha meleg van és a levegő páratartalma is magas, ez a legkedvezőbb időjárás a mézgyűjtés szempontjából – mondja. A kaptárakat úgy kell elhelyezni, hogy a leggazdagabb gyűjtőhelyek 3 kilométeres távolságon belül esessenek, ugyanis ez a méhek hatótávolsága. Ideális viszonyok között egy-egy raj

(= 1–1 méhcsalád), egy nap alatt 6 kg mézet is össze tud gyűjteni. Egy-egy kaptár egy-egy méhcsalád kizárólagos lakóhelye. Ez a mennyiség tehát egy kaptárban gyűlik össze. A család 6–8 ezer egyedret számlál, de ezeknek csak 30–40 százaléka repül ki, ők a szállítók, azaz a dolgozók. Ezek kizárólag nőstények. Durva számítás szerint tehát egy-egy rovar hozzávetőlegesen napi 2,5 gramm mézzel járul hozzá a tekintélyes mennyiséghez.

Az egyedek élettartama 21 hét. Kivétel a királynő, aki 4–5 évig él, és ez alatt az idő alatt napi 10 000 petét rak le. Teljesítményét az utódok nemének aránya, azaz dolgozó–here arány minősíti. Ha a dolgozó utódok aránya csökken, a méhek a királynőt elpusztítják és újat választanak.

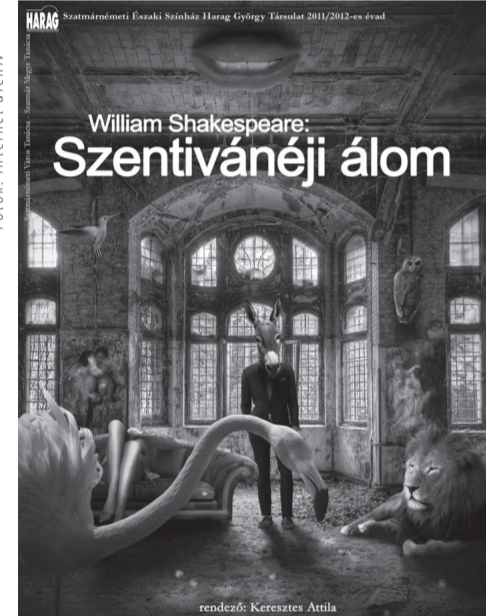
A méhész nyara és tele

Kitelepülés után a méhész figyeli a méhek mozgását, ellenőrzi a kaptárakat. Pontosan a megfelelő időben kell a kaptárak fiókjait kiemelnie, a mézzel telt kereteket üríteni. Nem túl későn, és nem túl korán. Így biztosíthatja a legoptimálisabb munkafeltételeket méhei számára. Ebben a folyamatos döntéskényszerben a jó időzítés gyakorlat és szakmai tudás kérdése. A méz kipergetése a keretből ma már általában gépi munka, régen ezt is kézzel végezték. A kiürített kereteket aztán visszakerülnék a fiókba, azok pedig a kaptárba. Egy nagyjából 200 kaptáros méhészletben 2–3 naponként több mint 6000 keret kell kiemelni és velük a fenti műveletsort elvégezni. Így telik a nyár, télen aztán – úgy novemberből májusig – mikor a méhek téli álmot alszanak, a méhész végre nyugodtan dolgozhat a következő szezon előkészítésén.

Szabó Géza teleteltő telepe a Tisza mellett van, nyugodt helyen, ahol sem a civilizáció zajai, sem az állatvilág nem háborgatja az alvó méhek nyugalomát. Mivel ezidőre a méhész a nyáron gyűjtött mézet a kereskedőknek már leadta, a felszerelés karbantartása, javítása következik. Ilyenkor az összegyűjtött, és már megtisztított méhviaszból műlepek készítenek, kereteket gyárt a lapok befogatásához, és fiókokat állít össze, hogy tavaszra már teljes készütségben várhassa virágnylásról szóló első híreket.

Szabó Géza és munkatársai

A szatmárnémeti színház előadásának plakátja

Mivel a kereszténység logikájába is illtet a fény és a sötétség küzdelmének gondolata, a napot Keresztelő Szent János napjává tették. Az Iván elnevezés a régi magyar Jovános, Ivános alakból ered, illetve a János név szláv formájából. Így alakult ki a Szentiván-éjszaka megnevezés.

Az ünnepet Európa szerte megtartották, de különösen az északi és a szláv népek gyakorolták Szent Iván éjszakáján a varázslatos, mágikus praktikákat, amelyek a megtisztulással, gyógyítással, az egészség megőrzésével, szerelmmel, a házassággal és a termékenységssel voltak szoros kapcsolatban.

Szent Iván napi magyar népszokások

A Szent Iván naphoz fűződő hiedelmek és szokások egyrészt a szomszédos népektől, másrészt egyházi közvetítéssel kerültek hoz-

KISECSET Anno

Ez a fotó is egy kisecseti fényképes dobozból került elő. A 60-as években készült lehetett (?), de hogy a gyerekek közül ki kisecseti, és ki lehetett a papjuk, azt eddig még senki nem tudta megmondani. Hátha valaki fölismeri őket...

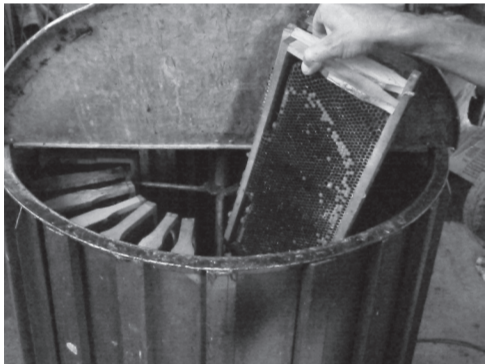

Exkluzív mutatvány–kizártólag a KH olvasóinak

A kaptárból kiemelt, mézzel teli keretek...

...a pergetőgépbe kerülnek,...

Címkézett mézek

A vegyes virágmézeken kívül, a piacon a legkülönbözőbb mézfajtákkal is találkozhatunk. Ezek olyan gyűjtőterületekről származnak, ahol a virágzó növényfajok nagy tömegben fordulnak elő, így szinte teljes domonanciát alkotnak. A legjellemzőbbek az akác, a napraforgó, a repce vagy a gesztenye. A méheknek azonban senki nem tilthatja meg, ha útközben egy illatos virág kerül eléjük, hogy az alkalmi vizitről lemondjanak, így az onnan származó nektár szintén a közös kondérba kerül. Ezért aztán senki nem állíthatja, hogy az ő méze 100 %-osan tiszta. Általánosan a 90 %-ban egy-nemű mézeket már tisztának tekinthetjük.

A magyar méz egyébként a mai napig kiváló exportcikknünk. Magyarország – Spanyolország és Németország után –, az Európai Unió harmadik legnagyobb méztermelője, minket Románia követ, a negyedik helyen.

Mikor csíp, mikor nem csíp?

A méhek általában békés állatok. Csak akkor támadnak, ha veszélyben érzik magukat vagy a méhközösséget. Azt persze senki nem állítja, hogy nem tévedhetnek, a méhtámadás pedig egyes esetekben az emberre nézve halálos kimenetelű is lehet. Elsősorban azok az emberek kerülhetnek veszélyes helyzetbe, akik allergiások a méhcspészor szervezetükbe kerülő mérgeanyagokra, de akinek ezek az anyagok közvetlenül a véreibe, nyirokereibe vagy légzőszerveibe kerülnek, annak is azonnali orvosi segítségre lehet szüksége.

Ezért jó tudni, hogy *parfüm, kölni, illatos dezodor* vagy bármí más, illatosított kozmetikum is lehet a méhek számára ingerlő hatású. A kaptárak kö-

zelében sétáló ember, békés szándéka ellenére is, „ellenség közeledik” üzenetet küldhet a rendkívül érzékeny szaglószervekkel rendelkező rovarok számára. A menekülés ilyenkor pedig már szinte lehetetlen. Az egyetlen hatásos védelem a füst lehet, amit a méhészek is alkalmaznak kényesebb műveleteik biztonságossá tételére, de ez váratlan helyzetben nemigen áll rendelkezésre.

Egy tévhit

Sokan csodálattal tekintenek a méhészekre, azt gondolva, hogy őket soha nem éri méhcsípés. Géza barátunk azonban eloszlatja ezt a tévhitet. – Mozgalmas időben, szinte minden méhésznek megvan a napi adagja – mondja. A védőfelszerelés, már ha használják, csökkenti ugyan a kvótát, de olyan méhészt még ő sem látott, akinek nincsenek saját tapasztalatai a méhek „visszaszólásairól”. A méhészek mégis megérdemlik a csodálatot, de nem feltétlenül (csípés)tűrő képességükért. Inkább azért, ahogy ezzel a különleges fajjal együttműköd-

...a pergetőből kifolyó mézet pedig...

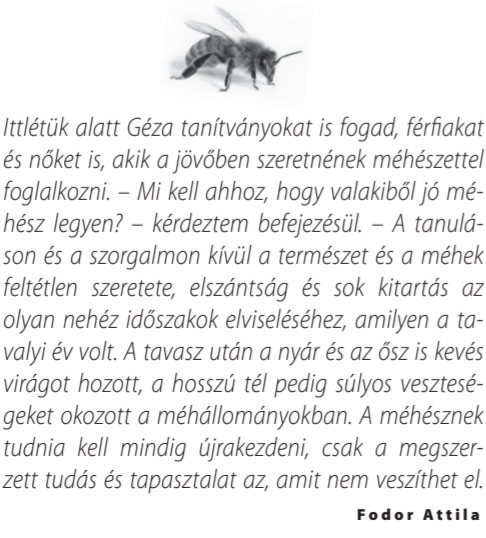

...hordókba gyűjtik és letisztítják.

A méhészek füstölője

ve maguk is a méhekéhez hasonló szorgalommal, aprólékos munkával varázsolják asztalunkra a természet egyik legértékesebb ajándékát – a mézet.

Fodor Attila

Püspökszobraink története

KÉTSZÁZ ÉV KISECSETEN

Ahogyan azt előző számunkban megírtuk, Pálos Frigyes váci prépost, művészettörténész segítségével megismerhettük templomunk régi szobrainak történetét. Beszélgetés közben a szomszédos települések műemlékeiről is sok érdekességet megtudtunk. Ezekre a későbbiekben majd visszatérünk, most azonban arról számolunk be, amit a kiscseti szobrokról mondott el nekünk.

Kiscsetet falu neve írásos emlékeinkben a 16. században bukkan fel először. Ezekben mint a Bornemisszák birtokát emlegetik. A falu Szent Imre tiszteletére emelt templomát, „ájtatos hagyatékomból” és közadakozásból, ennél később, 1754-ben emelték, de az épületen belüli munkálatok még további 20 évig folytak. A haranglábat csak 1805-ben építették mellé.

magyarázatot. A francia felvilágosodás nyomán kialakuló *klasszizmus*, mely 19. század elején Magyarországot is elérte, hamarosan a hazai építészet meghatározó irányzatává erősödött. Az új áramlat a hazai papságot sem hagyta érintetlenül. Képviselői közül többen akadtak, akik a stílárís újítások híveivé váltak, és a fennhatóságuk alatt álló, gazdagon díszített

Szent Miklós szobra – restaurálás előtt és után

(Környékünkön Alsópetényben látható még ilyen, külön álló harangtotony.) A templom eredeti barokk oltára tehát 1754 és 1774 között készíthetett. Ezt a faragott oltárépitményt díszítették, a valószínűleg két oldalt szimmetrikusan elhelyezett szobrok. A *retábulum* (oltár hátépitmény) eredeti, központi részéről nincs ismeretünk, de nem zárható ki, hogy már akkor is festmény volt ennek meghatározó eleme. A Szent Miklóst és Szent Ágostont ábrázoló színezett faszobrok alkotójának nevét nem ismerjük, valószínűleg környékbeli műhely felkészült mestereinek munkái.

Az oltár elkészülte után a szentek szobrai egy száz évszázadig sem állhattak örhelyükön, mert feltételezhetően 1840-es években leemelték őket, és a következő, több mint egy évszázadot már a hívek szeme elől elrejtve töltötték.

Hogy ennek mi lehetett az oka, arra egy új stílusrányzat magyarországi elterjedése adhat

barokk templomok, oltárok díszítő elemeit lebontva a terek egyszerűsítésére törekedtek. Az egyházmegyének a török megszállást követő újrászervezésétől kezdődően Kiscsetet Magyarnádorhoz tartozott. Mikor azonban a szomszédos Szenté önállósodott, Kiscsetet már annak filiájaként tartották számon. Így volt ez az 1840-es években is. Valószínűsíthető tehát, hogy az akkor Szentén szolgálatot teljesítő plébánosok egyike volt, aki az új irányzat híveként a színezett, aranyozott szobrokat addigi helyükről eltávolíttatta.

A püspökök „belső száműzetése” az 1970-es évekig tartott. Ugyanis az akkor még tereseki plébános, Pálos Frigyes (aki az ottani középkori bencés apátság régészeti feltárását és műemléki helyreállítását kezdeményezte) a környező települések műemlékeinek sorsát is figyelemmel kísérte, és az akkori szentei plébánossal, **Fejes Lászlóval** a kiscseti templomban is több alkalommal megfordult. Ők találták meg, és hozták le a templom karzatáról az ott kényeszerpihenőjüket töltő püspököket.

Az igen rossz állapotban lévő, kopott, szüette, porladó szobrokat az egyházmegye gyűjteményében őrizték 1994-ig. Helyreállításuk ekkor kezdődhetett meg, és az Országos Műemléki Felügyelőség faszobrász-restaurátorainak gondos munkája nyomán a hársfapüspökök viszszerverték eredeti szépségüket. Így a karzaton töltött, több mint száz magányos év után újra közkinccsé válhattak.

A kiállításon sok látogatójuk volt már, de igazán a falubéliek látogatását várják, hiszen a mai kiscsetiek közül, még senkivel nem találkozhattak személyesen!

Született értékmentő

A versszerető, falu- és világjáró fotós leleplezése

Munka Zsófia régóta „külsőzik” a Hírmondónak: egy levéllel kezdődött, amelyben szerényen megemlítette, hogy szeret fotózni, és szívesen bocsátana rendelkezésünkre képeket (persze hamar kiderült, hogy nem műkedvelővel, hanem önmagában művészi ambíciókat tápláló „profí” fotóssal van dolgunk); később a költészet iránti rajongását osztotta meg velünk, s lett a lap versrovatának elindítója, (a megjelent versek ajánlója). Úgy váltük, itt az ideje, hogy tisztességesen bemutassuk őt.

Munka Zsófia – kit, engedélyével a továbbiakban csak Zsófiként emlitünk – fél éves kora óta „jár” rendszeresen Kiscsetre, szinte hazájár. A történet pedig úgy kezdődött, hogy Zsófi nagymamája *Láiri (Virág Lajosné)*, „az asszony a Sebestyén házból” éppen 30 éve, megözvegyülten, keresett egy helyet, ahol szép a természeti környezet, jó a levegő, csend van, nyugalom, ahol szabad idejében pihenhet. Sokfelé megfordult az országban, mígnem egy kétbodonyi ismerősénél járva szóba került Kiscset... Már a név is egy főnyeremény. Szerelem az első hallásra, látásra: a nagyí házat vesz kőhajításra a focipályától – és az első városi betelepülő lesz, mondhatni úttörő. Az ősecsetiek kezdetben furcsállták, meg is mosolyogták a többi között biokertészeti álmokkal-tervekkel érkező városi asszonyt, aztán megszokták. Befogadták? Zsófi, aki hol a szüleivel, hol csak a nagyival kettesben „ecsetelt”, mindenesetre már úgy eszmélt, hogy természetesen tartotta: napjai jó részét a szomszéd Rozáéknál tölti.

– Rozáéknál mindig történt valami, nagy gazdság, sok állat, izgalmas gépek, érdekes magyarázatot. A francia felvilágosodás nyomán kialakuló *klasszizmus*, mely 19. század elején Magyarországot is elérte, hamarosan a hazai építészet meghatározó irányzatává erősödött. Az új áramlat a hazai papságot sem hagyta érintetlenül. Képviselői közül többen akadtak, akik a stílárís újítások híveivé váltak, és a fennhatóságuk alatt álló, gazdagon díszített

„Hazafelé”

emberek; zajlott az élet, s akkoriban nagyon sok gyerek csapódott csak úgy hozzájuk, mert hihetetlenül nyitott és kedves emberek, és miközben a dolgukat végezték, hagyták, hogy nézelődjünk, illetve részt vegyünk az életükben, meséli Zsófi. Persze, teszi hozzá gyorsan, a nagyí háza is nyitott volt, és Zsófi egyre szaporodó számú barátját – főleg lányokat, naná – ott is nagy szeretettel látták vendégül. „A nagyí bármikor kapható volt például a palacsintasütésre”: A szabadság és

a másság – ezek azok a dolgok, amik a legjobban megfogták kiscseti létében Zsófit. – Pesti barátaim, persze megmosolyogtak, amikor lelkenedezve meséltem nekik, milyen klassz dolog bírák legetelni, mondja, és természetesen veszi, hogy mi viszont intenzíven bólogatunk.

Mikor mesél, vibrál körülötte a levegő: Zsófi magával ragadó egyéniség. Nyilván ennek is köze van ahhoz, hogy – az elmaradhatatlan biciklis korszak után, amikor barátnöivel kerékpáron barangolták be a falut és drótszamáron bejárható környékét –, mint mondja „különféle projektekbe” vágtak. Kitálatták például, hogy falumúzeumot alapítanak – s rögtön munkához is láttak: bekopogtattak mondhatni az összes házba, és régi tárgyakat kunyeráltak. Elég sok minden össze is jött – meséli –, a művházba hordtuk a dolgokat, de aztán a projekt elakadt. Remélem azért egyszer lesz majd falumúzeuma Kiscsetnek. Közben Zsófi „felcseperedett”, új hobbit és egyben önkifejezési módot talált: fotózik, meghozzá elhivatottan és nagyszerűen, amit sikerei is jeleznek: egy könyvborító, egy nap-

„Végtelen utazás” (Horvátország)

A kritikáról másképp

A Hírmondó első megjelenése óta sokszor megírtuk, hogy minden olyan írásnak (fényképnek, dokumentumnak) teret adunk, ami a faluközösség érdeklődésére számot tarthat. Akinek tehát ilyen mondanivalója van, az minden korlátozás nélkül megoszthatja gondolatait a nyilvánossággal. Most Glózik László élt a lehetőséggel, ami mindenki számára, továbbra is nyitva áll.

Emberi hibák, tévedések, hiányosságok láttán a jobbító szándékú kritika is könnyen okozhat általános rossz közérzetet. Az általa érintett, egyéni életútjuk által meghatározott személyiségek közt könnyen teremthet nehezen oldható feszültségeket. Mert azzal elvileg mindenki egyetért, hogy egy közösség bármely tagjának felelős, szabadon kinyilvánított véleménye, és az ennek nyomán kialakuló párbeszéd, a közösség egészséges kapcsolatrendszerét, jó működését szolgálja. A tapasztalat mégis azt mutatja, hogy az építő kritika is gyakran kelt személyes indulatokat, és válik személyeskedő, érzelmi indítatású, vagy tudatoson torzított, és így éppen ellentétes hatású viták kiváltójává.

Súlyos hiba, ha a közösség életét, működési feltételeit érintő hibák, hiányosságok jószándékú

tár egyik lapja, kategóriagyőzelem egy országos fotópályázaton – legalább is ennyi az, amit nekünk is elárul. Tíz éven keresztül kezdte a fotózást egy „eldobható” reklámajándék fényképezőgé-

„Finom fény” – a pályázaton győztes fotó

„Délutáni beszélgetés”

va vittem magammal” –, most pedig már egy igazán komoly kamerával dolgozik, sőt nem csak eggyel, mert filmes gépet is használ: –

Egész más a hangulata, mint a digitálisnak, adja meg a magyarázatot. Ami a témáit illeti: Zsófi mindenevőnek – a csendélet épp úgy megfogja, mint a táj, az épület, az állat, vagy az ember. Mostanában portrékat kezdett fotózni – és ezzel megint visszakanyarodunk Kiscsetre. A fejébe vette, hogy végigjárja és végifotózza a falu portáit, mindenhova bekopog, és engedélyt kér a lakóktól, hogy lencsevégre kapja őket. Korábban neki volt lámpaláza, ha embert fényképezett, mára ez szerencsére elmúlt. Még nem tudja, mi lesz a sorsa az ecseti portréinak – talán majd

Fotóállusztációk (A Graph-Art kiadó könyvében, illetve a Kalendart kiadó falinaptárán)

egyszer összejön egy kiállítás” –, bennünket ugyanakkor megragad a szándék: „azért fotózzom őket, hogy megmaradjanak” – fogalmazza meg a hitvallását, de úgy, mintha ez a világ legtermészetesebb dolga lenne.

Beszélgetésünk végén Zsófi az ismert magyar származású fotós, *Lucien Hervé* egy gondolatát idézi: –„A fotó arra hivatott, hogy felrázza a képzelőerőt, nem elég, ha csupán emlékeztetőül szolgál.”

Léderer Pál

Munka Zsófia fotóválogatásai megtalálhatók a www.flickr.com/photos/pantera-rosa weboldalon. Az ott látható sorozatokat mindenkinek figyelmébe ajánljuk!

Ismerjük meg egymást

íme

E gyakorlat meghonosítói aztán, ha a helyzet úgy hozza, a jól ismert módon védekeznek:

„– Akik látták a hibákat, jelen voltak, miért nem figyelmeztettek? Miért hagyták, hogy a dolgok megtörténjenek?” – lépik át ilyenkor, a köztudott tényt, ha a kérdéses időben ellentmondást nem tűrve, mindent elfogytettek, hogy ellehetetlenség a megszólalót, összefergethetlennek kikiáltva azonnal megtorolni a „sértést”. Méreleglés nélkül félresöpörni az építő, jobbító szándékú észrevételt, és a „megfontolatlan” megszólalót ellenségnek kikiáltva várni a személyes visszavágás lehetőségét.

Az ilyen gyakorlat nem szolgálhatja a közösség eredményességét, rombolja a közösség tagjainak egymáshoz és a közös munkához való viszonyát.

Kitűnő talaja viszont a szolgálatteljeségnek, jól építi a "gumiderekűak" világát.Az érvényesülés iskolája lesz az anyagi-érkölcsi elismerés felé vezető úton. Elalattja a kritikus szemléletet, a nyíltságot, és őszinte emberi beszélgetés iránti igényt. Így mindenki csak akkor emel szót, ha legszemélyesebb érdekein esik szerelem.

Glózik László